

ماده ۴۹۰

”در مورد ماده فوق هریک از طرفین می تواند ظرف بیست روز بعد از ابلاغ رای داور از دادگاهی که دعوا را ارجاع به داوری کرده یا دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد، حکم به بطلان رای داور را بخواهد در این صورت دادگاه مکلف است به درخواست رسیدگی کرده، هرگاه رای از موارد مذکور در ماده فوق باشد حکم به بطلان آن دهد و تا رسیدگی به اصل دعوا و قطعی شدن حکم به بطلان، رای داور متوقف می ماند.

تبصره - مهلت یادشده در ماده فوق و ماده (۴۸۸) نسبت به اشخاصی که مقیم خارج از کشوری باشند دو ماه خواهد بود. شروع مهلت‌های تعیین شده در این ماده و ماده (۴۸۸) برای اشخاصی که دارای عذر موجه به شرح مندرج در ماده (۳۰۶) این قانون و تبصره (۱) آن بوده اند پس از رفع عذر احتساب خواهد شد.

۹۳/۲/۱۷

۷/۹۳/۳۵۶

شماره پرونده ۱۷۷۱-۱۳۹-۹۲

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

ازگشت به استعلام شماره ۶ مورخ ۹۲/۱۱/۷ نظریه مشورتی کمیسیون آئین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد:

حق اعتراض نسبت به رأی داور با توافق طرفین قابل اسقاط می باشد و طرح دعوی بطلان بعدی ایشان به استناد ماده ۴۹۰ قانون آئین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ قابل استماع نیست. اما با توجه به صدر ماده ۴۸۹ همان قانون، رأی داور در صورتی که مشتمل بر یکی از موارد مذکور در این ماده باشد، باطل است و قابلیت اجرایی ندارد. بنابراین هرگاه از سوی یکی از طرفین، درخواست اجرای رأی داور شود، دادگاه مکلف است رأی داور را از جهات مذکور در ماده یاد شده بررسی کند و اگر طرف دیگر مدعی بطلان رأی داور باشد، چون بررسی رأی داور قبل از صدور دستور اجراء تکلیف دادگاه می باشد، تذکر یکی از طرفین نیز مورد توجه دادگاه قرار خواهد گرفت. /الف

دکتر محمد علی شاه حیدری پور - مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

۱۳۹۸/۰۲/۰۴

۷/۹۷/۳۳۵۷

شماره پرونده: ۲۳۵۷-۱۳۹-۹۷ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

اعتراض ثالث نسبت به آرای داوری طبق ماده ۴۱۸ قانون آیین دادرسی در امور مدنی ممکن است و مرجع رسیدگی کننده به این اعتراض طبق ماده ۴۹۰ قانون آیین دادرسی در امور مدنی دادگاهی است که دعوا را به داوری ارجاع داده یا دادگاهی که صالح به رسیدگی به دعواست. / ح

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۱۳۹۷/۰۹/۰۵

۷/۹۷/۱۷۸۹

شماره پرونده: ۱۷۸۹-۱۳۹-۹۷ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۴۶۲۰۰۴۶۰۰۱۱۲۱۹۵۶۰۹۷۱۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۰ به شماره ثبت وارده ۱۷۸۹ مورخ

۱۳۹۷/۰۶/۱۱ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

اولاً: با توجه به اینکه ماده ۴۹۰ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی برای اعتراض و دعوای بطلان رأی داور، مهلت تعیین و ماده ۴۹۲ این قانون اعتراض و درخواست ابطال خارج از مهلت را نپذیرفته است، لذا چنانچه اعتراض و درخواست ابطال رأی داور، خارج از مهلت تقدیم گردد، دادگاه نمی‌تواند به موضوع رسیدگی و رأی داور را باطل کند و باید قرار رد درخواست صادر نماید اما با توجه به صدر ماده ۴۸۹ همان قانون، رأی داور در صورتی که مشتمل بر یکی از موارد مذکور در این ماده باشد، باطل است و قابلیت اجرایی ندارد، بنابراین هرگاه از سوی یکی از طرفین، درخواست اجرای رأی داور شود، دادگاه مکلف است رأی داور را از جهات مذکور در ماده یاد شده، بررسی کند و اگر طرف دیگر مدعی بطلان رأی داور باشد، چون بررسی رأی داور قبل از صدور دستور اجرا، تکلیف دادگاه می‌باشد، تذکر یکی از طرفین نیز مورد توجه دادگاه قرار خواهد گرفت.

ثانیاً: برابر ماده ۱۱ قانون اجرای احکام مدنی هرگاه در صدور اجرائیه اشتباهی شده باشد، دادگاه می‌تواند رأساً یا به درخواست هر یک از طرفین به اقتضای مورد، اجرائیه را ابطال یا تصحیح نماید یا عملیات اجرایی را الغاء کند و دستور استرداد مورد اجرا را بدهد.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

پاسخ ۱ و ۲ این سوال مربوط به ماده ۴۹۰ می باشد.

۱۳۹۸/۰۲/۳۱

۷/۹۷/۱۲۰۳

شماره پرونده: ۱۲۰۳-۱۳۹-۹۷ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

۱- دعوای ابطال رأی داور با توجه به صدر ماده ۴۹۰ قانون آیین دادرسی مدنی مقید به مهلت قانونی بیست روزه است و علاوه بر آن با صدور حکم قطعی از دادگاه راجع به دعوای ابطال رأی داور، رأی صادر شده اعتبار امر مختومه پیدا می کند. لذا امکان طرح مجدد دعوای بطلان رأی داوری وجود ندارد. منتهی رأی صادر شده از دادگاه کیفری یا حقوقی ممکن است در صورت انطباق با یکی از بندهای ماده ۴۲۶ قانون آیین دادرسی مدنی برای اعاده دادرسی مورد استفاده قرار گیرد.

۲- اعتراض و اقامه دعوا مبنی بر ابطال رأی داور مقید به مهلت مقرر در ماده ۴۹۰ قانون آیین دادرسی در امور مدنی و تبصره آن است و جهت اعلام شده مبنی بر بی اعتباری رأی داور از سوی معترض از این حیث تأثیری ندارد. با این حال چنانچه مهلت یادشده منقضی شده باشد، هر زمان که تقاضای اجرای رأی داور از دادگاه به عمل آید، محکوم علیه رأی داوری می تواند بطلان ذاتی رأی را به دادگاه خاطرنشان سازد. بدیهی است در چنین فرضی دادگاه با عنایت به صدر ماده ۴۸۹ قانون یادشده در صورت احراز بطلان رأی داور از صدور دستور اجرای آن خودداری می کند.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیرکل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

۹۷/۵/۲۹

۷/۹۷/۱۱۶۰

شماره پرونده: ۱۱۶۰-۱۳۹-۹۷ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۶۰۵۷۸ مورخ ۲۶/۰۴/۱۳۹۷ به شماره ثبت وارده ۱۱۶۰ مورخ ۳۰/۰۴/۱۳۹۷

نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

با توجه به اینکه برابر ماده ۴۹۰ قانون آیین دادرسی در امور مدنی دادگاهی که دعوا را به داوری ارجاع کرده یا دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد، صلاحیت رسیدگی به دعوای ابطال رأی داور را دارد و برابر ماده ۴۸۸ قانون یادشده رأی داوری توسط دادگاهی که دعوا را به داوری ارجاع کرده یا دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد، اجرا می‌شود. بنابراین هرگاه برابر رأی صادرشده از شعبه دیوان عالی کشور در مقام حل اختلاف در صلاحیت نسبت به رسیدگی به دعوای ابطال رأی داور، دادگاه صالح، دادگاه عمومی الف بوده است، دادگاه ب که اجرائیه را صادر کرده است، چون غیرصالح شناخته شده است، باید پرونده اجرایی را جهت ادامه عملیات اجرایی به دادگاه الف ارسال کند. /ت

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیرکل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

۱۳۹۶/۱۰/۲۰

۷/۹۶/۲۵۱۱

شماره پرونده ۱۸۵-۱۳۹-۹۶ ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۶۰۰۰۱ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۲۱ به شماره ثبت وارده ۱۹۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲ نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

در مقررات راجع به داوری، غیابی بودن رأی داوری پیش بینی نشده است و معترض در مهلت قانونی حق اعتراض به رأی داور در دادگاه را دارد. لذا اعمال تبصره ۲ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی در امور مدنی که ناظر به احکام غیابی دادگاهها است، نسبت به رأی داوری منتفی است و مقنن در ذیل مواد ۴۹۰ و ۴۹۳ قانون یاد شده، مقررات خاصی برای توقف رأی داور پیش بینی کرده است و همچنین، رأی داور در موارد مذکور در ماده ۴۸۹ این قانون قابلیت اجرائی ندارد. /ق.ا

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۹۶/۱۰/۱۶

۷/۹۶/۲۴۴۰

شماره پرونده: ۲۲۲۴-۱۳۹-۹۵ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۰۰۰/۲۹۴۴/۱۰۰۰ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۳، به شماره ثبت وارده ۲۸۲۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۶ نظریه مشورتی کمیسیون آئین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

اولاً: در فرضی که دستور اجرای رأی داور توسط یکی از شعب دادگاه صادر و متعاقب آن درخواست ابطال رأی یادشده به شعبه دیگری ارجاع شود، با توجه به این که رسیدگی به درخواست دوم برابر ذیل مواد ۴۹۰ و ۴۹۳ قانون آیین دادرسی در امور مدنی ممکن است متضمن صدور قرار توقف اجرا باشد، لذا با اتخاذ ملاک از ماده ۱۰۳ قانون یادشده باید درخواست دوم نیز نزد مقام ارجاع ارسال شود تا وی پرونده را به شعبه ۳-ای که سابقاً دستور اجرا را صادر کرده است، ارجاع کند و شعبه یادشده ملزم به رسیدگی است.

ثانیاً: اگر موارد مذکور به شعب متعدد ارجاع شده و هر دو اتخاذ تصمیم کرده باشند، صرف نظر از آنکه تعدد شعب یک دادگاه به معنای تعدد دادگاه نمی‌باشد، چون حکم به ابطال رأی داور برابر ذیل ماده ۴۹۰ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی ۷۹ تا زمان قطعی شدن آن موجب توقف اجرای رأی داور می‌شود، در فرض سؤال شعبه‌ای که دستور اجراء را داده است، در هر حال به محض اطلاع از صدور حکم ابطال رأی داور باید دستور توقف اجرای این رأی را صادر کند. /سا

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه